

ELFELAGIÐ SEV
LANDAVEGUR 92
POSTBOX 319
110 TÓRSHAVN

Argir hin 12. september 2022
Málsnr.: 21/01192-37
Tykkara málsnr.:
Málsviðgeri: Suni Petersen

Góðkenning av árin smeting fyrri pumpuverk hjá SEV í Vestmanna

1. Góðkenning og heimild

Umhvervisstovan góðkennir, sambært §16, stk. 1 í lögtingslóg nr. 59 frá 2012 um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni, við seinni broytingum, umhvervisárin smetingina hjá SEV um pumpuskipan hjá SEV í Vestmanna.

2. Umsókn

Umhvervisstovan fekk hin 3. mars 2022 umhvervisárin smeting fyrri eina ætlaða pumpuskipan millum vatnbyrgingarnar í Heygadali og uppi á Mýrunum í Vestmanna.

3. Lýsing av verkætlan

Talan er um eitt orkuverk við bæði vatnturbinum, sum skulu framleiða streym við vatni úr byrgingini á Mýrunum, og pumpum, sum skulu pumpa vatn úr byrgingini í Heygadali niðan í byrgingina á Mýrunum, tá avlopsorka frá vindmyllum er tøk. Hetta ger, at vatn í ávísan mun kann goymast í byrgingini á Mýrunum, og endurnýtast, tá tørvur er á tí. Eisini er skipanin við til at styrkja elnetið og gera elframleiðsluna stöðugari, og harvið gera tað møgult at økja um vindorkumáttin á netinum.

Verkið verður gjørt 400 metrar inni í fjallinum millum byrgingarnar í Heygadali og á Mýrunum, og verða tunlar gjørdir millum verkið og nevndu byrgingar.

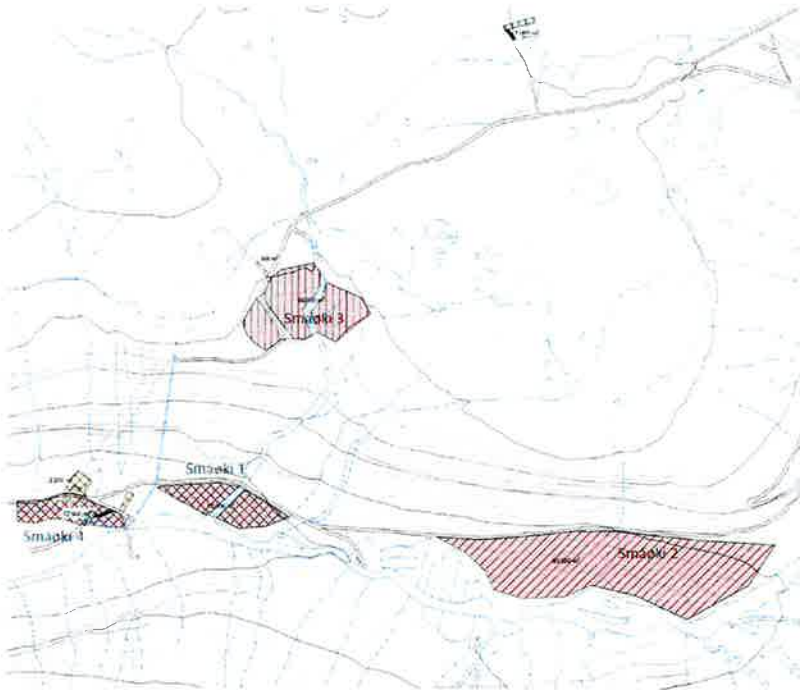
Í sambandi við at spreingja høll inni í fjallinum til kraftstöð, atkomutunnir, sambindingartunlar, ventilatióin, tekniskar bygningar, veg o.a. verða sprongdir uml. 190 tús. m³ av gróti í fóstum máti, sum geva uml. 390 tús. m³ av leysum gróti.

Grótið verður eftir ætlan lagt á goymslu á trimum økjum í Heygadali (nevnd smáøki 1, 2 og 4) og einum øki uppi á Mýrum (smáøki 3). Áskotið á goymsluøkjum verður grivið av og brúkt aftur sum áskot á grótgoymslunum.

Smáøkini 1-4 verða arbeiðspláss og fyribils ella varandi grótgoymslur. Tá ið verkætlanin er liðug, verður smáøki 4 endurskapað og grótið flutt til smáøki 2.

Hesi smáøkini síggjast á myndini niðanfyrri.

Neyðugt verður í ávísan mun at styrkja vegirnar í økinum fyrri at kunna tola tungu ferðsluna.

Lendistørvur til tunnismunna, byggjpláss og grótgoymslur

4. Umhvørvisárinsmeting

Umhvørvisárinsmetingin viðger árin á náttúru og umhvørvi, sum kunnu standast av verkætlanini, bæði meðan tilgerðararbeiðið fer fram og frá rakstrinum av lidna verkinum.

Sjálvt turbinu- og pumpuverkið verður bygt inni í fjallinum, og verður tí ikki mett at fáa nakra serliga ávirkan á náttúru og umhvørvi. Verkið verður ómannað, og verður tí lítil ferðsla til og frá.

Í byggítíðini verður órógv frá spreinging, vegarbeiði og ferðslu. Av tí at verkið er langt frá bygdum øki, verður tað ikki mett at geva ampar í bygdum øki. Hin vegin verður órógv á fugl í byggítíðini.

Kanningar av økinum vísa, at fuglur reiðrast fram við vegnum og í teimum økjum, har ætlanin er at leggja grót á goymslu. Talan er um tjaldur, spógva, mýrisnípu, steinstólpu, summartítling, og grátítling. Í teimum økjum, har ætlanin er at leggja grót á goymslu reiðrast tvey tjaldurspør, eitt spógvapar, tvey steinstólpupør og eitt summartítlingapar.

Í smáæki 1 í Heygadali eru vátlendi við vátlendisvøkstri. Eisini eru skrásett vátlendissløg av bæði plantum og klukkum í smáæki 1 og 2.

Í øllum økjum, har ætlanin er at tyrva grót endaliga ella goyma tað til seinni nýtslu, eru áir annaðhvørt gjøgnum økini ella økini liggja dygst upp at áum.

5. Hoyring

Umhvørvisárinsmetingin varð hin 11. mars 2022 send til almenna hoyring. Freistin at koma við viðmerkingum var 11. apríl 2022. Niðanfyrir er ein samandrættur av viðmerkingunum og svari hjá SEV til viðmerkingarnar. Umhvørvisstovan tekur svari til eftirtektar.

- 5.1 Festarin av økinum viðmerkti, at grótið kundi verðið brúkt øðrvísi, eitt nú til at gera ein bakka fram við vatnum fyri at stuðla undir vegnum, tí at nógv tilfar er máað burtur við byrgingina og fram við vegnum í Heygadali. Eisini heldur hann, at tað fer at órógva seyðahaldið, tí hann missir nógv beiti, serliga um veturin, um grótið verður tyrvt í økinum.

SEV hevur svarað, at SEV hevur samskipt við Vestmanna kommunu um, hvussu grótið kann brúkast, og at SEV fer at kanna móguleikan til at brúka part av grótinum til tað, sum festarin vísir á.

Um mist beiti heldur SEV, at tað tað skal takast upp við Búnaðarstovuna.

- 5.2 **Borgari í Vestmanna** viðmerkir m.a., at Vestmenningar hava brúkt økið í Heygadali sum rekreativt øki, og at hesin móguleiki fer fyri skeyti av verkætlanini. Eisini heldur hann, at verkætlanin fer at fáa størri ávirkan á fuglalívið, enn búlendislýsingin gevur fatan av.

Harumframt heldur hann, at samfelagsbúskaparlig árin mugu viðgerast í sambandi við verkætlanina.

SEV vísir til viðmerkingarnar omanfyri.

SEV viðmerkir eisini, at samfelagslig árin eru ikki viðgjørð, tí at tað ikki verður mett at vera partur av eini umhvørvisárin smeting. Eisini verður nevnt, at bygningarnir verða projekteraðir og bygdir soleiðis, at bygningarnir hóska væl til nærumhvørvið.

- 5.3 **Føroya fuglafrøðifelag** heldur, at náttúrukanningarnar á økinum ikki benda á, at økini eru serstøk viðv. plantum, skordýrum ella fugli, men at grótrúgvurnar fara at hava eina týðandi og varandi ávirkan á lendið, sum fer at ávirka náttúruupplivingina, og at tað er lítið sannlíkt at grotrúgvurnar verða tiknar burturafur.

Eisini vísir Føroya fuglafrøðifelag á móguleikan at brúka ein part av grótinum til at gera størri vatnbyrgingar, men at tað er treytað av, at náttúruvirðini í økinum verða kannað.

SEV hevur m.a. viðmerkt, at SEV hevur gjørt simuleringar av verkætlanini fyri at kanna, hvør útbygging er skynsamast við atliti at umhvørvi og búskapi.

- 5.4 **Borgari í Havn** hevur eina røð av viðmerkingum. Hann vísir m.a. á ein villu í sambandi við ætlaðu lægstu vatnstøðuna í Heygadali. Eisini verður víst á vandan fyri at fólk og dýr kunnu gerast fäst í móruni, og tí koma í vanda.

Harumframt eru aðrar viðmerkingar, sum Umhvørvisstovan ikki metir eru viðkomandi fyri umhvørvisárin smetingina.

SEV ásannar, at talan er um eina villu í sambandi við lægstu móguligu vatnstøðuna í Heygadali. Samstundis sigur SEV, at vatnstøðan av umhvørvis- og trygðarávum ongantíð verður koyrd niður á lægstu móguligu hæddina.

Eisini viðmerkir SEV, at vegna trygð verða girðingar settar upp við øll inntøkini í byrgingunum.

6. Viðgerð

Meðan arbeiðið fer fram, má roknast við, at serliga fuglur, sum reiðrast í økinum, verður ávirkaður av grevstri, ferðslu, óljóði o.ø. Men tann ávirkanin skuldi minkað munandi ella hildið heilt uppat, tá byggiarbeiðið er liðugt. Í teimum økjum, sum verða beinleiðis ávirkað av grevstri, spreinging o.ø., eitt nú har tunlar og ábøtur á vegir verða gjørdir og øki, har grót verður tyrvt, kann roknast við varandi ávirkan. Sannlíkt er, at eitt nú vátlendi og búøki hjá fuglinum í hesum økjum fara fyri skeyti, og at tann fuglur, sum reiðrast í hesum økinum má flyta burtur. Fuglurin kann móguliga flyta aftur til økið, tá mold er breitt á ella økini eru endurskapað. Men tað veldst um, í hvønn mun nýggja lendið hóska til tey einstøku fuglasløgini.

Mett verður, at áímar gjøgnum og upp at teimum økjum, har grót verður fyllt, verða ávirkaðar av grótinum og moldini, sum verður lögð oman á grótið. Sannlíkt er, at mold og móguliga grót við kann verða skolað burtur, tá áarføri er. Tí heldur Umhvørvisstovan, at øki til grótgoymslur ikki eiga at vera ov nær áum.

Samanlagt reiðrast seks pør av tjaldri, spógva, steinstólpu og summartítlingi í teimum økjum, sum ætlandi verða nýtt til grótgoymslur. Hesir fuglar verða tí ivaleyst noyddir at finna sær nýggj búøki, men Umhvørvisstovan metir, at talan er um eitt so mikið lítið tal, at tað neyvan fær munandi ávirkan á stovnarar av hesum fuglum.

Uppskot til góðkenning varð send SEV til viðmerkingar hin 19. juli 2022. SEV hevði nakrar smávegis viðmerkingar, sum Umhvørvisstovan hevur tikið til eftirtektar.

7. Avgerð

Umhvørvisstovan góðkennir verkætlanina hjá SEV at gera pumpuverk í Vestmanna við hesum treytum:

- 7.1 Ætlanin verður framd, sum greitt er frá í tilfarinum, sum Umhvørvisstovan hevur fingið.
- 7.2 Fyri at órógva fuglin minst móguligt, skal miðast eftir ikki at fara undir grevstrararbeiði o.a. á hvørjum einstøkum øki í bútiðini hjá fugli í økinum.
- 7.3 Vega- og grevstrararbeiði o.l. skal gerast soleiðis, at natúrliga vatnrensið í haganum verður ávirkað minst móguligt.
- 7.4 SEV skal í størst móguligan mun lata vera við at fylla grót nærhendis áum. Grótfylla skal í minsta lagi vera 10 metrar frá árbakkum. Fyri at verja vátlendi í smáøkjum 1 og 2, skal grótfyllan vera í minsta lagi 20 metrar frá árbakkanum. SEV sendir, áðrenn arbeiði byrjar, Umhvørvisstovuni eina ætlan um, hvussu farið verður fram fyri at verja áímar.
- 7.5 Økini við grótgoymslum verða tyrvd við hóskaði nøgd av mold, og taðað við hóskaði nøgd av tøðum og, um tørvur er á tí, sádd við græsfræ, sum gevur lágvaksið gras, ið, sum frá líður, vikir fyri upprunavøkstrinum á staðnum. Miðast skal eftir at varðveita upprunadámin á lendum.
- 7.6 Í seinasta lagi trýggjar mánaðir eftir, at arbeiðið á hvørjum einstøkum øki er liðugt, verður alt óviðkomandi tilfar, burturkast o.a. flutt av staðnum og burturbeint til hóskaði móttakara.
- 7.7 Eftir at verkætlanin er liðug, og grótgoymslurnar á smáøkjunum eru tyrvdar við mold, ella upprunalendið er endurskapað, og gróður er komin aftur, verða gjørdar nýggjar fuglateljingar í økjum fyri at kanna, um fuglur er komin aftur á økið og um fuglalívið

er broytt. SEV sendur, í góðari tíð áðrenn kanningarnar verða gjørdar, Umhvørvisstovuni kanningarætlan til kunningar.

8. Eftirlit

Umhvørvisstovan hevur eftirlit við, at treytirnar í hesi góðkenning verða hildnar.

9. Kæruvegleiðing

Avgerðin kann kærast til landsstýrismannin í umhvørvis- og vinnumálum. Møgulig kæra skal sendast til Umhvørvisstovuna, sum sendur kærana til Umhvørvis- og vinnumálaráðið við neyðugum skjølum.

Kærur skulu vera Umhvørvisstovuni í hendi í seinasta lagi 10. oktober 2022.

Katrin Haraldsdóttir Jensen, deildarleiðari

Suni Petersen, málsviðgeri